

Posudek oponenta diplomové práce

Název práce: Etická dilemata sociálního pracovníka v domově seniorů

Autor práce: Bc. Pavlína Tonarová, DiS.

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Daniel D. Novotný, Ph.D.

Datum: 10.5.2022

Deklarovaným cílem předložené diplomové práce je „zjistit, s jakými etickými dilematy se potýkají sociální pracovníci ve vybraných domovech seniorů ve vztahu ke klientovi, jeho rodině a okolí“ (s. 7).

Diplomová práce je rozdělena do čtyř kapitol. V první se autorka věnuje pojmům stáří a stárnutí. V druhé představuje sociální práci a domovy seniorů. Ve třetí se věnuje pojmu dilemat a různým etickým teoriím. Ve čtvrté představuje kvalitativní výzkum, který se přímo věnuje deklarovanému cíli práce.

První dvě kapitoly práce jsou dle mého příliš dlouhé a obecné a ne vše je v nich přímo relevantní k tématice etických dilemat v domovech seniorů.

Třetí kapitola vykazuje typické neporozumění podstatě filosofické etiky a kontroverzím mezi různými etickými teoriemi, které jsou běžné u prakticky orientovaných ne-filosofických oborů. Etické teorie totiž nejsou nějaké volitelné nástroje, které poskytují „možnosti řešení etických dilemat“ (s. 43) vedle etických kodexů (s. 43) či supervize (s. 45). Etické teorie aspirují na radikální objasnění morálních fenoménů. Zmíněné teorie (utilitarismus, Kantova deontologie, Aristotelova etika ctností) předpokládají morální realismus a nelze je využívat podle hodnot „kterými se sociální pracovník řídí a považuje ze svého hlediska jako důležitý prostředek“ (s. 47). Tento přístup by byl ve skutečnosti morálním anti-realismem a možná i relativismem, v rozporu se všemi třemi zmíněnými teoriemi.

Ve čtvrté kapitole autorka předkládá výsledky svého kvalitativního výzkumu provedeného metodou polostrukturovaného rozhovoru a vlastního pozorování. Autorka postupuje pečlivě, vytváří systém kódů pro prezentaci a evaluaci výsledků, je si vědoma mezí své práce. K mé lítosti se ale nepokusila nějak podrobněji své výsledky diskutovat a rozvést.

Práce je psána kultivovaně, autorka se snaží o zdroje, z nich čerpá přemýšlet. Nevšiml jsem si zásadních formálních nedostatků, ani protirečení, které jsou běžné v bezmyšlenkovitě kompilačních textech.

Možné diskusní otázky k obhajobě: (1) Co je to relativismus a proč přístup „zvolme si dle hodnot či situace vhodnou etickou teorii“ lze označit za relativistický? (Tato otázka se týká filosofie sociální práce a nepovažuji za bezpodmínečně nutné, aby se jí autorka během obhajoby věnovala). (2) V čem byly výsledky kvalitativního výzkumu překvapivé, v čem nikoli a jaké další směry zkoumání výsledky naznačují?

Navrhuji práci hodnotit dle obhajoby výborně či velmi dobře.

Daniel D. Novotný, Ph.D.